

Arrest

nr. 220 161 van 24 april 2019
in de zaak RvV X / IX

In zake: X

Gekozen woonplaats: ten kantore van advocaat Z. CHIHAOUI
Landsroemlaan 40
1083 BRUSSEL

tegen:

de Belgische staat, vertegenwoordigd door de minister van Sociale Zaken en
Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie.

DE WND. VOORZITTER VAN DE IXde KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat X die verklaart van Jemenitische nationaliteit te zijn, op 31 december 2018 heeft ingediend om de schorsing van de tenuitvoerlegging en de nietigverklaring te vorderen van de beslissing van de gemachtigde van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie van 20 december 2018 houdende een bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering.

Gezien titel *Ibis*, hoofdstuk 2, afdeling IV, onderafdeling 2, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Gezien de nota met opmerkingen en het administratief dossier.

Gelet op de beschikking van 1 maart 2019, waarbij de terechtzitting wordt bepaald op 4 april 2019.

Gehoord het verslag van rechter in vreemdelingenzaken I. VAN DEN BOSSCHE.

Gehoord de opmerkingen van advocaat L. TRIGAUX, die *loco* advocaat Z. CHIHAOUI verschijnt voor de verzoekende partij en van advocaat J. TASSENOY, die *loco* advocaten C. DECORDIER en T. BRICOUT verschijnt voor de verwerende partij.

WIJST NA BERAAD HET VOLGENDE ARREST:

1. Nuttige feiten ter beoordeling van de zaak

1.1 Op 9 november 2018 wordt ten aanzien van de verzoekende partij een bevel om het grondgebied te verlaten (bijlage 13) genomen.

1.2 Op 20 december 2018 neemt de gemachtigde van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie (hierna: de gemachtigde) een beslissing houdende een bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering (bijlage 13 *septies* L). Dit is de bestreden beslissing, die op dezelfde dag aan de verzoekende partij ter kennis werd gebracht en die luidt als volgt:

"(...) Aan de Heer, die verklaart te heten:

naam: M(...)

voornaam: H(...) A(...) H(...)

geboortedatum: (...)

nationaliteit: Jemen (Arabische Rep.)

In voorkomend geval, ALIAS: H(...), M(...) geboren op (...) te Jemen (Arabische Rep.);

wordt het bevel gegeven het grondgebied van België te verlaten, evenals het grondgebied van de staten die het Schengenacquis ten volle toepassen, tenzij hij beschikt over de documenten die vereist zijn om er zich naar toe te begeven.

REDEN VAN DE BESLISSING EN VAN DE AFWEZIGHEID VAN EEN TERMIJN OM HET GRONDGEBIED TE VERLATEN:

Voorafgaandelijk deze beslissing werd betrokkene gehoord door een ambtenaar van de wegpolitie op 20.12.2018 en werd rekening gehouden met zijn verklaringen.

Het bevel om het grondgebied te verlaten wordt afgegeven in toepassing van volgende artikelen van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en volgende feiten en/of vaststellingen:

Artikel 7, alinea 1:

x 10 wanneer hij in het Rijk verblijft zonder houder te zijn van de bij artikel 2 vereiste documenten;

De betrokkene is niet in het bezit van een geldig paspoort en niet van een geldig visum op het moment van zijn arrestatie.

Betrokkene werd gehoord door een ambtenaar van de DVZ en verklaart naar het Verenigd Koninkrijk te willen reizen. Betrokkene verklaart niet een gezinsleven of minderjarige kinderen in België te hebben noch medische problemen te hebben. Bijgevolg heeft de gemachtigde van de Staatssecretaris in zijn verwijderingsbeslissing rekening gehouden met de bepalingen van artikel 74/13.

Artikel 74/14: Reden waarom geen termijn voor vrijwillig vertrek wordt toegestaan:

x artikel 74/14 §3, 1°: er bestaat een risico op onderduiken

Er bestaat een risico op onderduiken:

- 1° Betrokkene heeft na zijn illegale binnenkomst of tijdens zijn illegaal verblijf geen verblijfsaanvraag of verzoek of internationale bescherming ingediend binnen de door de wet voorziene termijn.

Betrokkene beweert sinds 2 maanden in België te verblijven. Uit het administratief dossier blijkt niet dat hij zijn verblijf op de wettelijk voorziene manier heeft trachten te regulariseren.

- 4° Betrokkene heeft duidelijk gemaakt dat hij zich niet aan de verwijderingsmaatregel wil houden.

Betrokkene heeft geen gevolg gegeven aan het bevel om het grondgebied te verlaten van 09.11.2018. Deze vorige beslissing tot verwijdering werd, niet uitgevoerd. Het is weinig waarschijnlijk dat hij vrijwillig gevolg zal geven aan deze nieuwe beslissing.

Terugleiding naar de grens

Voorafgaandelijk deze beslissing werd betrokkene gehoord door een ambtenaar van de wegpolitie op 20.12.2018 en werd rekening gehouden met zijn verklaringen.

REDEN VAN DE BESLISSING TOT TERUGLEIDING NAAR DE GRENS:

Met toepassing van artikel 7, tweede lid, van de wet van 15 december 1980, is het noodzakelijk om de betrokkene zonder verwijl naar de grens te doen terugleiden, met uitzondering van de grens van de staten die het Schengenacquis ten volle toepassen om de volgende redenen:

Reden waarom geen termijn voor vrijwillig vertrek:

Er bestaat een risico op onderduiken:

- 1 ° Betrokkene heeft na zijn illegale binnenkomst of tijdens zijn illegaal verblijf geen verblijfsaanvraag of verzoek of internationale bescherming ingediend binnen de door de wet voorziene termijn.

Betrokkene beweert sinds 2 maanden in België te verblijven. Uit het administratief dossier blijkt niet dat hij zijn verblijf op de wettelijk voorziene manier heeft trachten te regulariseren.

- 4° Betrokkene heeft duidelijk gemaakt dat hij zich niet aan de verwijderingsmaatregel wil houden. Betrokkene heeft geen gevolg gegeven aan het bevel om het grondgebied te verlaten van 09.11.2018. Deze vorige beslissing tot verwijdering werd niet uitgevoerd. Het is weinig waarschijnlijk dat hij vrijwillig gevolg zal geven aan deze nieuwe beslissing.

Betrokkene werd gehoord op 20.12.2018 door een ambtenaar van de wegpolitie en verklaart dat hij naar het Verenigd Koninkrijk wil reizen.

Betrokkene is niet het bezit van documenten, bijgevolg dient zijn nationaliteit bepaald te worden.

De grens waarnaar betrokkene zal worden teruggeleid zal worden bepaald in een beslissing tot vaststelling van de grens, nadat de nationaliteit vaststaat en het risico op schending van artikel 3 EVRM werd onderzocht. Tegen deze beslissing kan een schorsend beroep bij de RVV ingesteld worden.

Vasthouding (...)"

2. Over de rechtspleging

Aan de verzoekende partij werd het voordeel van de kosteloze rechtspleging toegekend, zodat niet kan worden ingegaan op de vraag van de verwerende partij om de kosten van het geding ten laste te leggen van de verzoekende partij.

3. Over de ontvankelijkheid

Overeenkomstig artikel 71, eerste lid van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (hierna: de vreemdelingenwet) kan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving genomen met toepassing van artikel 7, tegen die maatregel beroep instellen door een verzoekschrift neer te leggen bij de raadkamer van de correctionele rechtbank van zijn verblijfplaats in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen. In de mate dat de vordering ook gericht is tegen de beslissing tot vrijheidsberoving vervat in de bestreden beslissing, moet worden vastgesteld dat de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (hierna: de Raad) ter zake geen rechtsmacht heeft en de vordering in deze mate onontvankelijk is.

4. Onderzoek van het beroep

4.1 In een enig middel voert de verzoekende partij onder meer de schending aan van artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950 en goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955 (hierna: het EVRM) en van het zorgvuldigheidsbeginnsel.

Zij zet in haar verzoekschrift in dit verband het volgende uiteen:

"1. Principes (...)

ii. De l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme

En vertu de l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme, « nul ne peut être soumis à la torture ni à des peines ou traitements inhumains ou dégradants ».

Dès lors que la décision attaquée envisage le renvoi du requérant vers le Yémen, se pose la question de la compatibilité d'un tel renvoi, et donc de la décision qui le permet, avec l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme (CEDH).

En effet, lorsqu'elle envisage de procéder à l'expulsion d'un étranger, la partie adverse est tenue à plusieurs obligations en vertu de l'article 3 de la CEDH. La jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme relative à cette disposition dans les affaires d'expulsion est ainsi établie en ce sens que l'autorité est tenue :

- de ne pas expulser un étranger lorsqu'il y a des motifs sérieux et avérés de croire que l'intéressé, si on l'expulse vers le pays de destination, y courra un risque réel d'être soumis à un traitement contraire à l'article 3 ;
- de tenir compte non seulement des éléments de preuve soumis par le requérant, mais aussi de toute circonstance pertinente pour l'affaire en cause dont il a ou devait avoir connaissance.
- d'apprécier d'office l'existence d'un tel risque compte tenu de la situation générale dans le pays concerné, dès lors qu'un risque de traitement contraire à l'article 3 de la Convention peut exister en raison uniquement d'une situation de violence, lorsque celle-ci est d'une intensité telle que « l'intéressé encourt un risque réel de mauvais traitements du seul fait qu'un éventuel retour l'exposerait à une telle violence » ;
- de prendre en compte, dans son appréciation, toute circonstance pertinente pour l'affaire examinée. Dans ce cadre, la partie adverse est tenue d'attacher de l'importance aux informations contenues dans les rapports récents provenant d'associations internationales indépendantes de défense des droits de l'homme telles qu'Amnesty International, ou de sources gouvernementales, parmi lesquelles le Département d'Etat américain.
- lorsque le requérant produit des éléments susceptibles de démontrer qu'il y a des raisons sérieuses de penser que, si la mesure d'éloignement était mise à exécution, il serait exposé à un risque réel de se voir infliger des traitements contraires à l'article 3, il incombe à la partie adverse de les réfuter.

Pour un exposé détaillé des principes relatifs à l'article 3 de la CEDH avec citation de la jurisprudence pertinente, il est renvoyé à la pièce 2.

(...) 2. Application en l'espèce (...)

iii. De la violation de l'article 3 de la CEDH en ce que l'examen approfondi du risque de traitements inhumains et dégradants en cas de renvoi du requérant dans son pays d'origine n'a pas été effectué préalablement à l'adoption de la mesure d'éloignement

a) Une jurisprudence constante

Il est de jurisprudence constante, notamment compte tenu du fait que l'article 3 de la CEDH prévaut sur les dispositions de la loi du 15 décembre 1980, que l'autorité administrative est tenue de procéder à un examen aussi rigoureux que possible de la cause, en fonction des circonstances dont elle a ou devait avoir connaissance, avant d'adopter une mesure d'éloignement, telle la décision querellée.

C'est donc bien au moment de l'adoption de l'ordre de quitter le territoire attaqué que la partie adverse était tenue de vérifier que la mesure d'éloignement était conforme aux normes de droit international auxquelles la Belgique est liée, tel l'article 3 de la CEDH, comme cela ressort de l'article 7 de la loi du 15 décembre 1980, lequel prévoit en effet la possibilité d'adopter une ordre de quitter le territoire "sans préjudice de dispositions plus favorables contenues dans un traité international".

Cette jurisprudence ressort notamment d'un arrêt de la Cour de cassation du 31 janvier 2018 selon lequel « il appartenait au demandeur de faire préalablement les vérifications nécessaires, notamment au regard de l'article 3 de la Convention »¹⁵ ainsi que d'un arrêt du Conseil d'Etat qui avait déjà également sanctionné cette pratique dans un arrêt du 28 septembre 2017, lequel prévoit ce qui suit :

"Un ordre de quitter le territoire est une décision d'éloignement, visée à l'article 1er, 6°, de la loi du 15 décembre 1980, qui constate l'illégalité du séjour d'un étranger et qui lui impose une obligation de retour. L'étranger doit respecter l'obligation de retour et est donc appelé à exécuter l'ordre sans que la partie adverse ne prenne une autre décision et ne porte une nouvelle appréciation.

C'est donc, lors de la prise d'un ordre de quitter le territoire, que la partie adverse doit s'assurer que l'exécution de cette décision d'éloignement respecte les normes de droit international liant la Belgique, notamment l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales. Afin d'assurer une interprétation de l'article 7 de la loi du 15 décembre 1980 qui soit conciliable avec les normes précitées de droit international, il y a lieu de considérer que cette disposition

n'impose pas à la partie adverse d'adopter un ordre de quitter le territoire si son exécution est susceptible de méconnaître ces normes.

La circonstance qu'en cas d'irrespect de l'ordre de quitter le territoire, la partie adverse puisse adopter des mesures de contrainte pour procéder à l'éloignement de l'étranger au sens de l'article 1er, 7°, de la loi du 15 décembre 1980, soit à son transfert physique hors du territoire, et puisse s'assurer, à ce moment, que cet éloignement respecte l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, n'implique pas qu'elle ne doive pas veiller, dès la prise de l'ordre de quitter le territoire, à ce que son exécution ne méconnaisse pas l'article 3 précité.

En effet, il ne peut pas être préjugé que l'étranger ne respectera pas l'ordre de quitter le territoire. En conséquence, la partie adverse ne peut pas s'abstenir de veiller à ce que l'exécution de cet ordre respecte l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme, sous prétexte qu'elle pourrait opérer une telle vérification lors de la prise de mesures de contrainte destinées à l'éloignement de l'étranger en cas d'inexécution de l'ordre de quitter le territoire. En décidant, en substance, que la partie adverse ne devait pas veiller au respect de l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales lors de l'adoption de l'ordre de quitter le territoire, l'arrêt attaqué a donc méconnu l'article 3 précité ainsi que l'article 7 de la loi du 15 décembre 1980.

Étant donné qu'il ressort de ce qui précède que la partie adverse doit s'assurer, dès la prise d'un ordre de quitter le territoire et donc avant l'adoption d'éventuelles mesures de contrainte, que son exécution respecte l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme, il est dénué d'intérêt de déterminer si, en l'espèce, la mesure de maintien en un lieu déterminé avait disparu de l'ordonnancement juridique suite à la libération du requérant ou si seule son exécution avait été suspendue temporairement. Eu égard à ce qui précède, la première branche est fondée. (Nous soulignons) ”

Cette jurisprudence a également été confirmée par Votre Conseil, notamment dans un arrêt du 22 mars 2018, duquel il ressort ce qui suit :

“De Raad stelt vast dat in de bestreden akte tot tweemaal toe letterlijk kan worden gelezen: “Een grondiger onderzoek van artikel 3 en 8 EVRM zal plaatsvinden in het gesloten centrum, waarna een nieuwe beslissing genomen zal worden”. De gemachtigde geeft in de bestreden akte derhalve zelf uitdrukkelijk toe dat er nog geen grondig onderzoek heeft plaatsgevonden in het licht van de artikelen 3 en 8 van het EVRM.

De Raad kan dan ook niet anders dan verzoeker volgen in zijn betoog dat de artikelen 3 en 8 van het EVRM werden geschonden door het gebrek aan een grondig onderzoek in dit verband. Het verweer in de nota kan hieraan geen afbreuk doen. Waar de verweerder argumenteert op grond van een verhoor op 19 maart 2018, merkt de Raad op dat dit verhoor werd afgenomen drie dagen nadat de bestreden beslissingen werden getroffen. Voor zover uit dit loutere ‘verhoor’ al een daadwerkelijk onderzoek van de verklaringen van de verzoeker zou kunnen blijken, kan deze handelwijze de reeds drie dagen eerder genomen verwijderingsmaatregel echter niet wettigen. Ook de argumentatie hieromtrent in de nota met opmerkingen komt neer op een loutere a posteriori gegeven motivering, die echter niet wegneemt dat de bestreden beslissing werden genomen zonder dat op dat moment een nauwkeurig onderzoek werd gevoerd naar verzoekers recht op bescherming in het licht van de artikelen 3 en 8 van het EVRM.

Een zorgvuldig onderzoek moet uiteraard gevoerd worden voorafgaand aan de beslissing om de verzoeker met dwang terug te leiden naar zijn land van herkomst. De middelen zijn dan ook op het eerste zicht gegrond en dus ernstig voor zover de schending wordt aangevoerd van de artikelen 3 en 8 EVRM. (Nous soulignons) ”

Cette jurisprudence a encore très récemment été confirmée par Votre Conseil dans un arrêt du 5 septembre 2018, lequel a à nouveau souligné, d'une part, la nécessité de procéder à un examen rigoureux du risque de violation de l'article 3 de la CEDH avant l'adoption d'un ordre de quitter le territoire avec maintien en vue de l'éloignement, lequel constitue un acte exécutoire ne nécessitant aucune mesure additionnelle pour procéder à une expulsion effective, et d'autre part, le caractère insuffisant d'une motivation consistant à se référer à l'intention d'adopter une mesure ultérieure après la détermination de la nationalité de l'étranger et de l'examen du risque de violation de l'article 3 de la CEDH.

En outre, sur le plan de l'obligation de motivation formelle des actes administratifs, il ne saurait être admis que l'administration puisse adopter une décision insuffisamment motivée qui serait ultérieurement remotivée dans une décision future. L'administration ne saurait en effet se référer à une motivation future, inexistante au moment de l'adoption de l'acte, comme le confirme la jurisprudence du Conseil d'Etat, notamment en ces termes :

“Qu’il s’ensuit qu’une motivation par référence n’est admissible que si le destinataire de l’acte a connaissance du document auquel il est renvoyé au plus tard au moment où il découvre l’acte qui lui est notifié: que la simple indication du document de référence ne suffit donc pas puisqu’elle n’indique que l’existence de celui-ci et ne fournit aucune indication sur son contenu. (Nous soulignons) ”

b) De l'application de cette jurisprudence constante dans le cas d'espèce

En l'espèce, la décision attaquée ne conclut nulle part à l'absence de violation de l'article 3 de la CEDH en cas de renvoi du requérant dans son pays d'origine. La partie adverse reconnaît elle-même que le risque de violation de l'article 3 de la CEDH n'a pas encore été analysé au moment de l'adoption de la décision attaquée puisqu'elle indique :

« Betrokkene is niet het bezit van documenten, bijgevolg dient zijn nationaliteit bepaald te worden. De grens waarnaar betrokkene zal worden teruggeleid zal worden bepaald in een beslissing tot vaststelling van de grens, nadat de nationaliteit vaststaat en het risico op schending van artikel 3 EVRM werd onderzocht. Tegen deze beslissing kan een schorsend beroep bij de RW ingesteld worden (nous soulignons) ».

La partie adverse n'ayant pu déterminer avec certitude le pays d'origine du requérant au moment de l'adoption de la décision attaquée, elle admet elle-même ne pas avoir procédé à un examen suffisamment rigoureux sur le plan de l'article 3 de la CEDH, le pays vers lequel elle envisage d'éloigner le requérant sur base de l'ordre de quitter le territoire querellé n'ayant semble-t-il pas encore été identifié.

En ne procédant pas à un examen aussi rigoureux que possible du risque de violation de l'article 3 de la CEDH en cas de renvoi du requérant vers son pays d'origine avant d'adopter la décision querellée, la partie adverse contrevient à ladite disposition.

iv. De la violation de l'article 3 de la CEDH en l'absence d'examen approfondi du risque de traitements inhumains et dégradants en cas de renvoi dans le pays d'origine et de prise en compte des circonstances pertinentes de la cause dont la partie adverse avait ou devait pourtant nécessairement avoir connaissance

a) De la jurisprudence constante de la Cour européenne des droits de l'homme

Selon la jurisprudence constante de la Cour européenne des droits de l'homme, il incombe aux personnes qui allèguent que leur expulsion emporterait violation de l'article 3 de produire, dans toute la mesure du possible, des pièces et informations permettant aux autorités d'apprécier le risque allégué. Cependant, la Cour reconnaît qu'il peut s'avérer difficile, voire parfois impossible, pour la personne concernée de produire des preuves à bref délai. Il est donc important de rappeler que l'absence de preuves documentaires directes ne peut être déterminante en soi.

De plus, il est établi dans la jurisprudence de la Cour que « l'existence [du] risque doit s'apprécier principalement par référence aux circonstances dont l'Etat en cause avait ou devait avoir connaissance au moment de l'expulsion (nous soulignons) ». « L'Etat contractant a donc l'obligation de tenir compte non seulement des éléments de preuve soumis par le requérant, mais aussi de toute autre circonstance pertinente pour l'affaire examinée (nous soulignons) ».

Or, il apparaît que la partie adverse n'a pas tenu compte des circonstances pertinentes de la cause, telles que développées dans les paragraphes suivants, dont elle avait, devait ou aurait pourtant nécessairement dû avoir connaissance, en ce que ces éléments, s'ils avaient été pris en considération, auraient permis de conclure au risque de traitements contraires à l'article 3 de la CEDH en cas de renvoi du requérant vers son pays d'origine.

b) De l'application de cette jurisprudence au cas d'espèce

Interrogée difficilement par son conseil sur ses craintes en cas de retour dans son pays d'origine, le requérant dit notamment avoir quitté le pays illégalement en raison de la guerre.

Il ressort de la décision attaquée que la partie adverse n'a pas tenu compte de ces éléments pertinents, le requérant n'ayant pas eu la possibilité effective de s'exprimer sur ce point essentiel avant l'adoption de l'acte attaqué. Par ailleurs, la partie adverse n'a pas non plus tenu compte des circonstances pertinentes de la cause dont elle avait pourtant connaissance au moment de l'adoption de la décision querrellée et qui ressortent avec abondance de rapports récents d'associations internationales indépendantes.

Le pays d'origine du requérant, le Yémen, est en effet tristement notoire pour les violations flagrantes des droits de l'homme qui y sont perpétrées. L'extrême gravité de la situation actuelle est recensée dans de nombreux rapports récents, dont quelques extraits pertinents ont été rassemblés :

- International Crisis Group (ICG), *Is the Yemen Peace Process Coming Back to Life?*, 7 September 2018, available at: <https://www.refworld.org/docid/5b99167b4.html>

"The conflict in Yemen started when the Huthis seized the capital, Sanaa, in September 2014 before deposing the Hadi government in February 2015. Hadi escaped to Aden, a port city in the south, pursued by the Huthis and loyalists of their then-ally Ali Abdullah Saleh, the former président. This sequence of events triggered a military intervention by a coalition led by Saudi Arabia aimed at restoring Hadi to power. Assisted by the United Arab Emirates (UAE), a coalition member, local forces managed to drive the Huthis out of Aden and much of southern Yemen, but the group continues to hold most of the northern highlands, including the capital, and big chunks of the western Red Sea coast. These are Yemen's main population centres.

Finding a way to end the conflict has become an increasingly urgent task. The war has caused what the UN says is the world's largest humanitarian crisis. Conservative UN estimates are that around 6,600 civilians have been killed during fighting and airstrikes and more than 10,000 injured; the real figure is likely to be far higher. Many more have died from hunger and preventable diseases like cholera, an outbreak of which is thought to have infected more than one million people in 2017 and 2018. In excess of eighteen million people are food-insecure, and eight million are on the verge of starvation." (propre soulignage)

- UN News Service, *Ail sides in Yemen conflict could be guilty of war crimes, UN experts find*, 28 August 2018, available at: <https://www.refworld.org/docid/5bc49537a.html>

"Parties on both sides of the conflict in Yemen have perpetrated - and continue to perpetrate -possible war crimes and other violations with a "total disregard" for the suffering of millions of civilians, United Nations-appointed human rights investigators said on Tuesday."

- Amnesty, *rapport 2017-2018, Situation au Yemen*, available at: https://www.amnesty.org/download/Documents/POLI_067002018FRENCH.PDF

« Depuis septembre 2014, le Yémen est frappé par une guerre civile menée par les Houthis, un groupe armé insurgé face au gouvernement du président Hadi, élu suite à la révolution yéménite de 2011. Le conflit s'est internationalisé avec l'intervention d'une coalition de neuf pays menée par l'Arabie Saoudite, et s'est aggravé avec les premières frappes aériennes du 25 mars 2015. En résulte la souffrance des populations, piégées entre les attaques terrestres des Houthis et les frappes aériennes des membres de la coalition.

DES VIOLATIONS MASSIVES DU DROIT HUMANITAIRE

La coalition internationale mène des attaques sur des infrastructures civiles au mépris total de leur statut protégé par le droit international humanitaire. Selon le Groupe d'experts des Nations unies sur le Yémen, «119 frappes de la coalition liées à des violations du droit international humanitaire » ont été recensées. Ces attaques ont pour certaines été commises sans discernement et d'autres semblent avoir délibérément visé des infrastructures fréquentées par des civils, ce qui en ferait des crimes de guerre

Des chercheurs d'Amnesty International confirment les bombardements d'écoles et d'hôpitaux, de marchés ou encore de bâtiments commerciaux. Ces attaques disproportionnées ou aveugles menées par la coalition ne sont ni plus ni moins que des violations au droit international humanitaire qui protège les infrastructures civiles des attaques « stratégiques » liées à un conflit. Les forces de la coalition ont également utilisé de munitions dévastatrices et imprécises, interdites au niveau international. Ces bombes à sous-munitions sont en effet un risque imprévisible et permanent pour les civils, car elles couvrent des surfaces étendues et n'explorent parfois qu'après le premier impact.

UNE POPULATION DÉCIMÉE

De manière générale, ce conflit a déjà fait plus de 6 600 morts ainsi que 10 563 blessés selon les chiffres de l'ONU en août 2017. Par ailleurs, plus d'un quart de la population yéménite, soit 7 millions de personnes, est au bord d'une famine liée à la poursuite du conflit armé, toujours selon l'ONU. En outre, le pays doit faire face à une épidémie de choléra sans précédent, ayant déjà provoqué la mort de près de 2 000 personnes. Cette maladie va tuer un nombre beaucoup plus important de personnes en raison de l'effondrement des services de santé de base et du fait que près de 15 millions de personnes, soit plus de 55 % de la population, n'ont pas accès à des soins de santé de base ni à l'eau potable.

La distribution de l'aide humanitaire est restreinte intentionnellement par les parties au conflit armé, qui limitent les interventions et les opérations humanitaires. À cet égard, la coalition aurait restreint la distribution de l'aide, notamment par le biais d'un blocus aérien et maritime partiel.

La situation humanitaire désastreuse du Yémen ne résulte donc pas d'une catastrophe naturelle, mais d'un désastre provoqué par l'homme. Le conflit armé persistant et la manière dont il est mené ne font que contribuer à cette crise humanitaire et à l'exacerber. »

• HRW, Events 2017, Yemen, available at: <https://www.hrw.org/world-report/2018/country-chapters/yemen>

« Blocking and Impeding Humanitarian Access

Yemen is the world's largest humanitarian crisis, with at least 8 million people on the brink of famine and nearly 1 million suspected to be infected with cholera. This crisis is linked directly to the ongoing armed conflict.

The Saudi-led coalition's restrictions on imports have worsened the dire humanitarian situation. The coalition has delayed and diverted fuel tankers, closed critical ports and stopped goods from entering seaports controlled by the Houthis. Fuel needed to power generators to hospitals and pump water to civilian residences has also been blocked.

In November, the coalition temporarily blocked all entry points to Yemen in response to a Houthi-Saleh missile attack on Riyadh, gravely worsening the humanitarian situation. Key restrictions remain. In August 2016, the coalition suspended all commercial flights to Sanaa, "having serious implications for patients seeking urgent medical treatment abroad," according to the UN. Since May, the coalition has blocked international human rights organizations, including Human Rights Watch, from traveling to areas of Yemen under Houthi control.

Houthi-Saleh forces have blocked and confiscated food and medical supplies and denied access to populations in need. They have imposed onerous restrictions on aid workers and interfered with aid delivery. Aid groups have ceased working in some areas due to these restrictions. The cumulative impact of Houthi-Saleh obstruction and interference with humanitarian assistance has significantly harmed the civilian population.

Aid workers have been kidnapped, arbitrarily detained, and killed while engaged in humanitarian operations in Yemen. »

De ces rapports - qui ne sont que quelques-uns parmi de nombreux autres - il ressort que le Yémen a commis des crimes contre l'humanité de manière répandue et systématique et qu'à ce jour, la situation ne s'est pas améliorée.

Il s'ensuit que l'éventuel refoulement du requérant dans son pays d'origine, compte tenu de la situation actuelle des droits de l'homme au Yémen telle que décrite dans les rapports cités, est extrêmement

alarmant. La situation générale au Yémen, en tant que telle, permet ainsi vraisemblablement d'établir un risque de traitement inhumain ou dégradant en cas d'expulsion du requérant vers son pays d'origine.

En ne tenant pas compte de ces circonstances, dont la partie adverse avait ou devait avoir connaissance, au moment de l'adoption de la décision querellée, il y a également eu violation de l'article 3 de la CEDH.

De sorte que le moyen unique sera déclaré fondé."

4.2 In haar nota met opmerkingen antwoordt de verwerende partij hierop het volgende:

"Daar waar verzoekende partij art. 3 EVRM geschonden acht doordat het risico op schending van art. 3 EVRM nog niet werd onderzocht, merkt verweerder op dat verzoekende partij eraan voorbijgaat dat er in de bestreden beslissing expliciet wordt gemotiveerd dat verzoekende partij ter beschikking dient gehouden te worden ten einde de grens te bepalen. Gezien verzoekende partij niet over de vereiste documenten beschikt, zal de grens bepaald worden en zal hierbij het risico op schending van artikel 3 EVRM worden onderzocht, beslissing waartegen een schorsend beroep bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen kan ingesteld worden.

Er zal aldus geen repatriëring naar het land van herkomst gebeuren tot wanneer de vrees van verzoekende partij is onderzocht. Enkel na grondig onderzoek van de geuite vrees, kan een terugkeer naar het land van herkomst worden overwogen.

Aangezien verzoekende partij niet op basis van de bestreden beslissing zal worden gedwongen teruggeleid naar land van herkomst, dient te worden besloten dat de gemachtigde in de bestreden beslissing geen onderzoek diende te voeren naar een mogelijke schending van art. 3 EVRM.

Verweerder verwijst ter zake het arrest nr. 199 329 dd. 08.02.2018, gewezen in Verenigde Kamers door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, dat zijn standpunt onderschrijft:

"3.2.3. Uit hetgeen voorafgaat blijkt dat de verzoeker bij de Raad een beroep tot nietigverklaring en/of schorsing (bij uiterst dringende noodzakelijkheid) kan indienen tegen een gebeurlijke nieuwe beslissing waarbij hij wordt teruggeleid naar de grens van zijn land van herkomst, Eritrea, dan wel naar de grens van enige andere staat. Artikel 39/83 van de Vreemdelingenwet voorziet in een van rechtswege opschortende werking van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid die wordt ingediend tegen een verwijderingsmaatregel.

De verzoeker, die stelt dat artikel 3 van het EVRM en artikel 33 van het Vluchtelingenverdrag zich tegen een verwijdering naar Eritrea verzetten, kan alsdan deze grieven doen gelden. De Raad stelt voorts vast dat de verzoeker deze grieven uitsluitend betreft op een gebeurlijke verwijdering naar zijn land van herkomst. Hij maakt op geen enkele wijze gewag van enige schending van de voormelde bepalingen bij een verwijdering naar Duitsland.

Een onderzoek naar de aangevoerde schending van artikel 3 van het EVRM en artikel 33 van het Vluchtelingenverdrag is in deze stand van het geding dan ook niet aan de orde. De thans bestreden akte verschaft immers geen uitvoerbare titel om de verzoeker naar zijn land van herkomst te verwijderen. In tegendeel wordt een verwijdering naar verzoekers land van herkomst op grond van de thans bestreden akte uitdrukkelijk uitgesloten.

De aangevoerde schending van artikel 3 van het EVRM en artikel 33 van het Vluchtelingenverdrag is dan ook niet gericht tegen de thans bestreden akte, zodat zij onontvankelijk is.

Aangezien de verweerder uitdrukkelijk motiveert dat de verzoeker, "behoudens nieuwe beslissing" in geen geval zal worden teruggeleid naar zijn land van herkomst en de verzoeker in voorkomend geval tegen een dergelijke nieuwe beslissing een rechtsmiddel kan aanwenden bij de Raad dat bovendien een opschortende werking heeft indien hij opteert voor een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, diende de verweerder in de huidige beslissing geen onderzoek te voeren noch te motiveren omtrent het risico dat de verzoeker in zijn land van herkomst loopt om te worden onderworpen aan beslissingen die strijden met de door artikel 3 van het EVRM geboden bescherming. Het ter terechtzitting neergelegde arrest van het Hof van Cassatie van 31 januari 2018 doet hieraan geen afbreuk.

Een schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 of van artikel 62 van de Vreemdelingenwet blijkt op het eerste gezicht niet.

Het enige middel is derhalve niet ernstig.” (onderlijning en vetschrift toegevoegd)

Dit arrest bevestigt aldus het standpunt dat verweerder aanneemt, met name dat op het ogenblik van de beslissing tot effectieve terugleiding moet worden onderzocht naar waar de betrokkene zal worden teruggeleid, en dat er dan een mogelijkheid bestaat om beroep aan te tekenen tegen deze beslissing tot terugleiding. Pas in dat stadium wordt de verenigbaarheid van de beslissing tot terugleiding met artikel 3 EVRM onderzocht. Een onderzoek naar de voorgehouden schending van artikel 3 EVRM is niet aan de orde in geval de beslissing geen uitvoerbare titel omvat om verzoekende partij naar haar land van herkomst te verwijderen, zoals in casu.

De door verzoekende partij aangehaalde beschouwingen nopens de situatie in Jemen zijn bijgevolg niet relevant, nu een gedwongen overdracht naar Jemen niet aan de orde is. De gemachtigde moest bij het nemen van zijn beslissing dan ook niet nagaan of de situatie in Eritrea een schending uitmaakt van art. 3 EVRM.

Terwijl verweerder nog opmerkt op dat door verzoekende partij nooit een asielaanvraag ingediend werd, hoewel uit de stukken van het administratief dossier blijkt dat verzoekende partij reeds meerdere maanden in België verblijft. Verzoekende partij heeft zelfs uitdrukkelijk aangegeven geen asielaanvraag in België te willen indienen. Nochtans mag de gemachtigde redelijkerwijs verwachten dat, indien men vrees onderworpen te worden aan een schending van artikel 3 EVRM in het land van herkomst, er een asielaanvraag ingediend wordt.

Een blote bewering of een eenvoudige vrees voor onmenselijke behandeling op zich volstaat niet om een inbreuk uit te maken op art. 3 EVRM. Een strikt hypothetische schending van art. 3 EVRM volstaat op zich niet (R.v.St. nr. 105.233 dd. 27.03.2002, R.v.St. nr. 105.262 dd. 28.03.2002, R.v.St. nr. 104.674 dd. 14.03.2002...).

Verzoeker is derhalve verkeerdelijk de mening toegedaan dat art. 3 EVRM zou geschonden zijn.

De beschouwingen van verzoekende partij, kunnen bijgevolg niet worden aangenomen.

Wat de aangevoerde schending van artikel 3 van het EVRM betreft, laat verweerder geheel ten overvloede nog gelden dat deze bepaling voorziet dat "Niemand mag worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen". Deze bepaling bekrachtigt een van de fundamentele waarden van elke democratische samenleving en verbiedt in absolute termen folteringen en onmenselijke of vernederende behandelingen, ongeacht de omstandigheden en de handelingen van het slachtoffer" (vaste rechtspraak: zie bv. EHRM 21 januari 2011, M.S.S./België en Griekenland, § 218).

Onder folteringen in de zin van art. 3 EVRM wordt begrepen, "die handelingen waarbij op doelbewuste wijze hevige pijn of ernstig leed van fysieke of psychische aard wordt toegebracht" (Arbitragehof nr. 51/94, 29 juni 1994, T. Vreemd. 1994, 253, noot VANHEULE, D.).

Het EHRM heeft reeds geoordeeld dat de verwijdering door een lidstaat een probleem ten aanzien van artikel 3 van het EVRM kan opleveren en dus een verdragsluitende Staat verantwoordelijk kan stellen, wanneer er ernstige en bewezen motieven bestaan om aan te nemen dat de verzoekende partij in het land van bestemming een reëel gevaar loopt om te worden onderworpen aan behandelingen die in strijd zijn met artikel 3 van het EVRM. In deze omstandigheden houdt artikel 3 van het EVRM de verplichting in de persoon in kwestie niet naar dat land te verwijderen (zie EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 75 en de arresten waarnaar wordt verwezen; adde EHRM 26 april 2005, Muslim/Turkije, § 66).

Om te beoordelen of er ernstige en bewezen motieven bestaan om aan te nemen dat de verzoekende partijen een reëel gevaar lopen op een door artikel 3 van het EVRM verboden behandeling, houdt de Raad zich aan de door het EHRM gegeven aanwijzingen. In dezen heeft het EHRM geoordeeld dat, om het bestaan van een gevaar van slechte behandelingen na te gaan, de te verwachten gevolgen van de verwijdering van de verzoekende partij naar het land van bestemming dienen te worden onderzocht, rekening houdend met de algemene situatie in dat land en met de omstandigheden die eigen zijn aan

het geval van de verzoekende partij (zie EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 78; EHRM 28 februari 2008, Saadi/Italië, §§ 128-129 en EHRM 30 oktober 1991, Vilvarajah en cons./ Verenigd Koninkrijk, § 108 in fine).

Wat het onderzoek van de algemene situatie in een land betreft, hecht het EHRM vaak belang aan de informatie vervat in de recente verslagen afkomstig van onafhankelijke internationale organisaties voor de verdediging van de rechten van de mens zoals Amnesty International of van overheidsbronnen (zie bv. EHRM 21 januari 2011, M.S.S./België en Griekenland, §§ 347 en 348; EHRM 5 juli 2005, Said/Nederland, § 54; EHRM 26 april 2005, Müslim/Turkije, § 67; EHRM 15 november 1996, Chahal/Verenigd Koninkrijk, §§ 99-100). Het EHRM heeft eveneens geoordeeld dat een eventualiteit van slechte behandelingen wegens een instabiele conjunctuur in een land op zich niet leidt tot een inbreuk op artikel 3 van het EVRM (zie: EHRM 30 oktober 1991, Vilvarajah en cons./Verenigd Koninkrijk, § 111) en dat, wanneer de bronnen waarover het beschikt, een algemene situatie beschrijven, de specifieke beweringen van een verzoekende partij in een geval moeten worden gestaafd door andere bewijselementen (zie: EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 9; EHRM 28 februari 2008, Saadi/Italië, § 131; EHRM 4 februari 2005, Mamatkulov en Askarov/Turkije, § 73; EHRM 26 april 2005, Müslim/Turkije, § 68).

Uit de rechtspraak van het EHRM blijkt echter dat uitzonderlijk, in de zaken waarin een verzoekende partij aanvoert dat zij deel uitmaakt van een groep die systematisch blootgesteld wordt aan een praktijk van slechte behandelingen, de bescherming van artikel 3 van het EVRM optreedt wanneer de verzoekende partij aantoont dat er ernstige en bewezen motieven bestaan om het bestaan van de praktijk in kwestie aan te nemen en om aan te nemen dat zij tot de bedoelde groep behoort (zie: EHRM 28 februari 2008, Saadi/Italië, § 132). In dergelijke omstandigheden eist het EHRM niet dat de verzoekende partij het bestaan aantoont van andere bijzondere kenmerken die haar persoonlijk zouden onderscheiden, indien dat de door artikel 3 van het EVRM geboden bescherming illusoir zou maken. Dit zal worden bepaald in het licht van het relaas van de verzoekende partij en van de beschikbare informatie over het land van bestemming wat de groep in kwestie betreft (zie: EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 80; EHRM 23 mei 2007, Salah Sheekh/Nederland, § 148). 9/11

Wat het onderzoek van de omstandigheden eigen aan het geval van de verzoekende partij betreft, oordeelde het EHRM dat het ingeroepen risico een individueel karakter heeft indien het voldoende concreet en aantoonbaar is (cf. EHRM 21 januari 2011, M.S.S./België en Griekenland, § 359 in fine).

In dit geval wordt het bestaan van een reëel gevaar van een door artikel 3 van het EVRM verboden behandeling beoordeeld op grond van de omstandigheden waarvan de verwerende partij kennis had of had moeten hebben op het ogenblik van de bestreden beslissing (cf. mutatis mutandis: EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 81; EHRM 20 maart 1991, Cruz Varas en cons./ Zweden, §§ 75-76; EHRM 30 oktober 1991, Vilvarajah en cons./Verenigd Koninkrijk, § 107). De verwerende partij moet een zo nauwkeurig mogelijk onderzoek doen van de gegevens die wijzen op een reëel risico van een door artikel 3 van het EVRM verboden behandeling (EHRM 21 januari 2011, M.S.S./België en Griekenland, §§ 293 en 388).

Verzoekende partij slaagt er niet in aannemelijk maken dat er sprake is van ernstige en duidelijke redenen, om aan te nemen dat zij bij haar terugkeer het slachtoffer zou worden van een in artikel 3 EVRM bedoelde handeling, rekening houdend met de algemene situatie in het land van herkomst en met de omstandigheden die eigen zijn aan het geval van de verzoekende partij

Verweerder besluit dat verzoekende partij, ter staving van haar beweerde vrees, enkel verwijst naar enkele algemene rapporten die handelen over de situatie in Jemen. Verzoekende partij maakt hierdoor op generlei wijze aannemelijk dat het door haar ingeroepen risico een individueel karakter heeft, dat voldoende concreet en aantoonbaar is.

“6.1.2.2.1.2. Wat het onderzoek van de algemene situatie in een land betreft, hecht het EHRM vaak belang aan de informatie vervat in de recente verslagen afkomstig van onafhankelijke internationale organisaties voor de verdediging van de rechten van de mens zoals Amnesty International of van overheidsbronnen (zie bv. EHRM 21 januari 2011, M.S.S./België en Griekenland, §§ 347 en 348; EHRM 5 juli 2005, Said/Nederland, § 54; EHRM 26 april 2005, Müslim/Turkije, § 67; EHRM 15 november 1996, Chahal/Verenigd Koninkrijk, §§ 99-100).

Het EHRM heeft eveneens geoordeeld dat een eventualiteit van slechte behandelingen wegens een instabiele conjunctuur in een land op zich niet leidt tot een inbreuk op artikel 3 van het EVRM (zie: EHRM 30 oktober 1991, Vilvarajah en cons./Verenigd Koninkrijk, § 111) en dat, wanneer de bronnen waarover het beschikt, een algemene situatie beschrijven, de specifieke beweringen van een verzoekende partij in een geval moeten worden gestaafd door andere bewijselementen (zie: EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 9; EHRM 28 februari 2008, Saad/Italië, § 131; EHRM 4 februari 2005, Mamatkulov en Askarov/Turkije, § 73; EHRM 28 april 2006, Müslim/Turkije, § 68).

Uit de rechtspraak van het EHRM blijkt echter dat uitzonderlijk, in de zaken waarin een verzoekende partij aanvoert dat zij deel uitmaakt van een groep die systematisch blootgesteld wordt aan een praktijk van slechte behandelingen, met name de behandeling van koptische kristenen, de bescherming van artikel 3 van het EVRM optreedt wanneer de verzoekende partij aantoont dat er ernstige en bewezen motieven bestaan om het bestaan van de praktijk in kwestie aan te nemen en om aan te nemen dat zij tot de bedoelde greep behoort (zie: EHRM 28 februari 2008, Saadi/Italië, § 132).

In dergelijke omstandigheden eist het EHRM niet dat de verzoekende partij het bestaan aantoont van andere bijzondere kenmerken die haar persoonlijk zouden onderscheiden, indien dat de door artikel 3 van het EVRM geboden bescherming illusoir zou maken. Dit zal worden bepaald in het licht van het relaas van de verzoekende partij en van de beschikbare informatie over het land van bestemming wat de groep in kwestie betreft (zie: EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 80; EHRM 23 mei 2007, Salah Sheekh/Nederland, § 148).

6.1.2.2.1.3. Wat het onderzoek van de omstandigheden eigen aan het geval van de verzoekende partij betreft, oordeelde het EHRM dat het ingeroepen risico een individueel karakter heeft indien het voldoende concreet en aantoonbaar is (cf. EHRM 21 januari 2011, M.S.S./België en Griekenland, § 359 in fine).

6.1.2.2.1.4. Zowel wat de algemene situatie in een land betreft als de omstandigheden eigen aan het geval van de verzoekende partij, moet de verzoekende partij over de materiële mogelijkheid beschikken om te gepasten tijde deze omstandigheden te doen gelden (cf. EHRM 21 januari 2011, M.S.S./België en Griekenland, § 366).

In dit geval wordt het bestaan van een reëel gevaar van een door artikel 3 van het EVRM verboden behandeling beoordeeld op grond van de omstandigheden waarvan de verwerende partij kennis had of had moeten hebben op het ogenblik van de bestreden beslissing (cf. mutatis mutandis: EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 81; EHRM 20 maart 1991, Cruz Varas en cons./Zweden, §§ 75-76; EHRM 30 oktober 1991, Vilvarajah en cons./Verenigd Koninkrijk, § 107). De verwerende partij moet een zo nauwkeurig mogelijk onderzoek doen van de gegevens die wijzen op een reëel risico van een door artikel 3 van het EVRM verboden behandeling (EHRM 21 januari 2011, M.S.S./België en Griekenland, §§ 293 en 388).” (R.v.V. nr. 106.487 dd. 08.07.2013)

Er kan dan ook in casu geen sprake zijn van een reëel risico is om te worden onderworpen aan folteringen, of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen.

Verder toont verzoekende partij op geen enkele wijze aan dat de rapporten en de rechtspraak waarop zij zich beroept, op haar concrete situatie betrekking hebben.

Zoals ook blijkt uit de rechtspraak van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen volstaat de loutere verwijzing naar de algemene toestand in het land van herkomst niet om aannemelijk te maken dat men er bij een eventuele terugkeer het risico zou lopen op onmenselijke of vernederende behandelingen in de zin van artikel 3 EVRM.

“De asielzoeker kan, met betrekking tot de vraag of hij een gegronde vrees voor vervolging in vluchtelingenrechtelijke zin loopt dan wel een reëel risico op ernstige schade in de zin van artikel 48/4 van de Vreemdelingenwet in geval van terugkeer naar het land van herkomst, niet volstaan met te verwijzen naar de algemene toestand in het land van herkomst maar moet enig verband met zijn persoon aannemelijk maken (RvS 26 mei 2009, nr. 193.523). (...)

Waar in het verzoekschrift uitgebreid de specifieke situatie van minderjarigen in Afghanistan wordt toegelicht, herhaalt de Raad dat het in de eerste plaats aan verzoeker is om duidelijkheid te verschaffen omtrent zijn eerdere verblijfplaats(en). Immers, zo weze herhaald, volstaat een verwijzing naar de algemene toestand in het land van herkomst niet om aannemelijk te maken dat men er bij een eventuele terugkeer het risico zou lopen op vervolging in de zin van het Vluchtelingenverdrag of op ernstige

schade in de zin van artikel 48/4 van de vreemdelingenwet. Verzoeker moet enig verband met zijn persoon aannemelijk maken, doch blijft hier geheel in gebreke" (R.v.V. nr. 95 610 van 22 januari 2013 en nr. 107 646 van 30 juli 2013)

Verzoekende partij beperkt zich in het verzoekschrift tot blote beweringen die niet op zijn eigen situatie worden betrokken, en laat na het voorgehouden risico aannemelijk te maken met concrete gegevens die hem persoonlijk betreffen.

Een blote bewering of een eenvoudige vrees voor onmenselijke behandeling op zich volstaat niet om een inbreuk uit te maken op art. 3 EVRM. Een eventualiteit van art. 3 EVRM kan worden geschonden volstaat op zich niet (RvS nr. 105.233 dd. 27.03.2002, RvS nr. 105.262 dd. 28.03.2002, RvS nr. 104.674 dd. 14.03.2002, ...)

Verzoekende partij is derhalve verkeerdelijk de mening toegedaan dat art. 3 EVRM zou geschonden zijn.

De beschouwingen van verzoekende partij, kunnen bijgevolg niet worden aangenomen.

Verweerder merkt op dat de gemachtigde van de Staatssecretaris geheel terecht, en binnen de hem ter zake toebedeelde bevoegdheid, oordeelde dat aan verzoekende partij bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering diende te worden afgeleverd (bijlage 13septies).

De gemachtigde van de Staatssecretaris handelde daarbij na grondig onderzoek van de elementen die de concrete situatie van de verzoekende partij daadwerkelijk kenmerken, en conform de ter zake toepasselijke rechtsregels.

De in casu bestreden beslissing werd rechtmatig genomen, zonder miskennis van de zorgvuldigheidsverplichting waarvan verzoekende partij de schending aanvoert.

Het eerste en enig middel is onontvankelijk, minstens ongegrond. Het kan niet worden aangenomen."

4.3 Het zorgvuldigheidsbeginsel legt de overheid de verplichting op haar beslissingen op een zorgvuldige wijze voor te bereiden en te steunen op een correcte feitenvinding (RvS 2 februari 2007, nr. 167.411; RvS 14 februari 2006, nr. 154.954). Het respect voor het zorgvuldigheidsbeginsel houdt in dat de administratie bij het nemen van een beslissing moet steunen op alle gegevens van het dossier en op alle daarin vervatte dienstige stukken.

Artikel 3 van het EVRM luidt als volgt:

"Niemand mag worden onderworpen aan foltering en aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffingen".

Deze bepaling bekrachtigt een van de fundamentele waarden van elke democratische samenleving en verbiedt in absolute termen foltering en onmenselijke of vernederende behandelingen, ongeacht de omstandigheden en de handelingen van het slachtoffer (vaste rechtspraak: zie bv. Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna ook: EHRM of het Hof) 21 januari 2011, *M.S.S./België en Griekenland*, § 218).

Het EHRM heeft reeds geoordeeld dat de verwijdering door een lidstaat een probleem ten aanzien van artikel 3 van het EVRM kan opleveren en dus een verdragsluitende Staat verantwoordelijk kan stellen, wanneer er ernstige en bewezen motieven bestaan om aan te nemen dat de verzoekende partij in het land van bestemming een reëel gevaar loopt om te worden onderworpen aan behandelingen die in strijd zijn met artikel 3 van het EVRM. In deze omstandigheden houdt artikel 3 van het EVRM de verplichting in de persoon in kwestie niet naar dat land te verwijderen (zie EHRM 4 december 2008, *Y./Rusland*, § 75 en de arresten waarnaar wordt verwezen; EHRM 26 april 2005, *Muslim/Turkije*, § 66).

Om te beoordelen of er ernstige en bewezen motieven bestaan om aan te nemen dat de verzoekende partij een reëel gevaar loopt op een door artikel 3 van het EVRM verboden behandeling, houdt de Raad zich aan de door het EHRM gegeven aanwijzingen. In dezen heeft het EHRM geoordeeld dat, om het bestaan van een gevaar van slechte behandelingen na te gaan, de te verwachten gevolgen van de verwijdering van de verzoekende partij naar het land van bestemming moeten worden onderzocht,

rekening houdend met de algemene situatie in dat land en met de omstandigheden die eigen zijn aan het geval van de verzoekende partij (zie EHRM 4 december 2008, *Y./Rusland*, § 78; EHRM 28 februari 2008, *Saadi/Italië*, §§ 128-129 en EHRM 30 oktober 1991, *Vilvarajah en cons./Verenigd Koninkrijk*, § 108 *in fine*). Het komt de verzoekende partij toe om een begin van bewijs te leveren van zwaarwegende gronden die aannemelijk maken dat zij bij verwijdering naar het land van bestemming zal worden blootgesteld aan een reëel risico op onmenselijke behandeling (zie EHRM 11 oktober 2011, *Auad/Bulgarije*, § 99, punt (b) en RvS 20 mei 2005, nr. 144.754).

Het EHRM heeft ook al gesteld dat voor een zinnig en grondig onderzoek in het licht van de artikelen 2 en 3 *juncto* artikel 13 van het EVRM het land van bestemming duidelijk moet zijn. Zo stelt het Hof in een zaak waar het vaststelt in § 113 dat het administratief rechtscollege van Ankara geen rekening heeft gehouden met het persoonlijk risico voor de betrokkene, het volgende: *“the court believes that this deficiency is due, at least to some extent, to the fact that neither the original deportation order nor any subsequent submissions by the Ministry to the domestic courts specified where exactly the applicant would be deported to. Such ambiguity is unacceptable, not only because it exacerbated the applicant's already precarious position, but also because it inevitably hampered any meaningful examination of the risks involved in his deportation, thus rendering the protection afforded under Article 13 illusory.”* (EHRM 15 april 2014, *Asalya/Turkije*, § 113) (eigen vertaling: *“het Hof gelooft dat dit gebrek, minstens tot op zekere hoogte, is te wijten aan het feit dat noch de originele verwijderingsbeslissing noch enige volgende stukken ingediend door het Ministerie bij de nationale rechtbanken verduidelikten naar waar de verzoeker exact zou worden verwijderd. Zulke onduidelijkheid is onaanvaardbaar, niet enkel omdat het de reeds kwetsbare positie van de verzoeker verergert, maar ook omdat het onvermijdelijk een zinvol onderzoek naar de risico's die vervat liggen in de verwijdering verhinderde, en op die manier de bescherming geboden onder artikel 13 illusoir maakt.”*)

De verzoekende partij wijst erop dat de gemachtigde een zo rigoureuus mogelijk onderzoek moet voeren naar een mogelijk risico op onmenselijke of vernederende behandelingen in de zin van het voormelde artikel 3 in geval van terugkeer naar het herkomstland, vóór het nemen van de bestreden beslissing. Zij voert aan dat de gemachtigde echter zelf aangeeft dat de nationaliteit van de verzoekende partij nog moet bepaald worden en aldus zelf toegeeft dat hij het voormelde onderzoek niet gevoerd heeft. Vervolgens wijst de verzoekende partij erop dat zij de Jemenitische nationaliteit heeft, dat zij haar land van herkomst op illegale wijze heeft verlaten omwille van de oorlog, dat Jemen berucht is om de flagrante mensenrechtenschendingen die er worden begaan, en dat de extreme ernst van de actuele situatie door talrijke recente rapporten wordt beschreven. Vervolgens geeft zij een aantal passages weer uit rapporten van de International Crisis Group, de UN News Service, Amnesty International en Human Rights Watch. De verzoekende partij besluit dat uit deze rapporten blijkt dat Jemen op een wijdverbreide en systematische wijze misdaden tegen de menselijkheid heeft begaan en dat de huidige situatie niet is verbeterd, dat een eventuele verwijdering naar haar land van herkomst extreem alarmerend is, en dat de algemene situatie in Jemen aldus waarschijnlijk toelaat om een risico op een onmenselijke of vernederende behandeling vast te stellen. Door geen rekening te houden met deze omstandigheden, waarvan de gemachtigde kennis moest hebben op het moment van het nemen van de bestreden beslissing, heeft hij volgens de verzoekende partij artikel 3 van het EVRM geschonden.

De verwerende partij betwist in haar nota met opmerkingen op zich niet dat de gemachtigde *in casu* op een bepaald moment in het besluitvormingsproces een onderzoek moet voeren naar een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM. De partijen zijn het echter niet eens over het moment waarop dit onderzoek moet gebeuren. Terwijl de verzoekende partij van oordeel is dat het onderzoek moet gebeuren voorafgaand aan het afleveren van het bevel om het grondgebied te verlaten, is de gemachtigde blijkens de bestreden beslissing van oordeel dat dit pas kan nadat de nationaliteit van de verzoekende partij vaststaat en de grens waarnaar zij zal worden teruggeleid, kan worden bepaald. Tegen deze zogenaamde ‘beslissing tot vaststelling van de grens’ kan volgens de bestreden beslissing een schorsend beroep bij de Raad worden ingesteld. Ook de verwerende partij geeft in haar nota met opmerkingen aan dat, aangezien de verzoekende partij niet op basis van de bestreden beslissing gedwongen zal worden teruggeleid naar het land van herkomst, moet worden besloten dat de gemachtigde in de bestreden beslissing geen onderzoek moest voeren naar een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM.

De Raad wijst erop dat uit de definities van artikel 1, § 1 van de vreemdelingenwet blijkt dat een beslissing tot verwijdering, zoals het thans bestreden bevel om het grondgebied te verlaten, op zich al niet enkel vaststelt dat een vreemdeling illegaal op het grondgebied verblijft, maar tevens een terugkeerverplichting oplegt (6°). Eveneens blijkt dat de terugkeerverplichting niet naar om het even

welk land geldt, maar ofwel naar het land van herkomst of een land van doorreis overeenkomstig communautaire of bilaterale overnameovereenkomsten ofwel naar een derde land waarnaar de betrokken onderdaan besluit vrijwillig terug te keren en waar deze wordt gemachtigd of toegelaten tot het verblijf (5°).

Artikel 7, eerste lid van de vreemdelingenwet, de rechtsgrond van de bestreden beslissing, wijst er in zijn aanhef op dat deze bepaling toepassing vindt *“onverminderd meer voordelige bepalingen vervat in een internationaal verdrag”*.

Nu een bevel om het grondgebied te verlaten reeds de verplichting oplegt om het grondgebied te verlaten én een terugkeerverplichting oplegt (RvS 28 september 2017, nr. 239.259), en gelet op de aanhef van artikel 7, eerste lid van de vreemdelingenwet, kan de verzoekende partij worden bijgetreden waar zij aanvoert dat reeds bij het nemen van een bevel om het grondgebied te verlaten een onderzoek naar artikel 3 van het EVRM moet gebeuren. De gemachtigde kan dan ook niet voorhouden met dit onderzoek te kunnen wachten tot in een volgende beslissing de daadwerkelijke grens is bepaald naar waar de verzoekende partij zal worden teruggeleid.

In dit verband wijst de Raad tevens op de arresten nrs. 241.623 en 241.625 van de Raad van State van 29 mei 2018. Hierin stelt de Raad van State onder meer het volgende:

*“Het nemen van een beslissing houdende bevel om het grondgebied te verlaten houdt in dat de rechtstoestand van de betrokken vreemdeling als dusdanig bestaat op het ogenblik dat die beslissing wordt genomen, dat die vreemdeling op dat ogenblik dus geen titel (meer) heeft om op het grondgebied te verblijven zodat hij er onwettig verblijft en dat hij derhalve het grondgebied dient te verlaten. Het betreft dan ook een beslissing tot verwijdering in de zin van artikel 1, 6°, van de vreemdelingenwet. De betrokken vreemdeling is ertoe gehouden de terugkeerverplichting na te leven en het bevel om het grondgebied te verlaten (...) uit te voeren zonder dat de [gemachtigde] een nieuwe beslissing dient te nemen. Naar luid van artikel 7, eerste lid, van de vreemdelingenwet wordt een bevel om het grondgebied te verlaten gegeven *“onverminderd meer voordelige bepalingen vervat in een internationaal verdrag”*.*

De [gemachtigde] moet derhalve bij het nemen van een beslissing houdende bevel om het grondgebied te verlaten reeds onderzoeken of die verwijderingsmaatregel in overeenstemming is met de normen van de internationale verdragen waardoor België gebonden is, te dezen met artikel 3 van het EVRM. Hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de mogelijkheid voor de [gemachtigde] om bij niet-naleving van het bevel om het grondgebied te verlaten over te gaan tot dwangmaatregelen met het oog op verwijdering in de zin van artikel 1, 7°, van de vreemdelingenwet, zijnde de fysieke verwijdering van het grondgebied. Enerzijds kan de toestand immers in die zin evolueren dat er zich bij het nemen van de beslissing houdende bevel om het grondgebied te verlaten nog geen gevaar voor een schending van artikel 3 van het EVRM voordoet doch naderhand wel, wanneer de [gemachtigde] effectief wil overgaan tot verwijdering. Anderzijds kan niet worden verondersteld dat de betrokken vreemdeling het bevel om het grondgebied te verlaten niet zal naleven zodat de [gemachtigde] er zich niet van kan onthouden een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM te onderzoeken onder het voorwendsel dat [hij] dergelijk onderzoek zal voeren bij het nemen van dwangmaatregelen met het oog op de fysieke verwijdering van de vreemdeling.”

En ook:

“In de laatste zin van punt 199 van het arrest van 13 december 2016 in zake Paposhvili t. België stelt het EHRM vast dat de Raad van State, die was gevat door een cassatieberoep, de in die zaak gevolgde redenering van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen heeft bevestigd en heeft gepreciseerd dat de evaluatie van de medische toestand van een vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een verwijderingsmaatregel en aan wie de machtiging tot verblijf was geweigerd, moest gebeuren op het ogenblik van de gedwongen uitvoering van die verwijderingsmaatregel en niet op het ogenblik van het aannemen van die maatregel. Met uitdrukkelijke verwijzing naar punt 199 in fine, vervolgt het EHRM in punt 202 dat de omstandigheid dat de evaluatie van de medische toestand van de betrokkene ook in extremis had kunnen gebeuren op het ogenblik van de gedwongen uitvoering van de verwijderingsmaatregel, niet tegemoet komt aan de bekommernissen van artikel 3 van het EVRM wanneer er geen aanwijzingen zijn betreffende de omvang van dergelijk onderzoek en het effect ervan op het bindende karakter van het bevel om het grondgebied te verlaten.

Ook met het bestreden arrest is uitspraak gedaan over de wettigheid van een bevel om het grondgebied te verlaten waarbij geen onderzoek was gedaan naar een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM in het licht van de concrete gegevens van de zaak. Net als in de zaak die tot het meergenoemde arrest van het EHRM van 13 december 2016 heeft geleid, was ook te dezen nog geen effectieve verwijdering van verweerder voorzien. Nu het EHRM ook in dat arrest naar die omstandigheden heeft verwezen, heeft de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen er geen betekenis aan gegeven die strijdig is met de bewoordingen of de inhoud ervan door te oordelen dat een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM moet worden onderzocht bij het nemen van een beslissing houdende bevel om het grondgebied te verlaten en niet pas op het ogenblik van de gedwongen verwijdering van de vreemdeling.”

De mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM moet dus worden onderzocht bij het nemen van een beslissing houdende een bevel om het grondgebied te verlaten.

Vervolgens benadrukt de Raad dat het tegenstrijdig is om enerzijds een beslissing tot terugleiding naar de grens te nemen en anderzijds te stellen dat de grens later nog zal worden bepaald. Bijgevolg kan niet ernstig worden betwist dat de gemachtigde, ondanks de in de bestreden beslissing geuite intentie, op zich geen andere en nieuwe beslissing nodig heeft om de verzoekende partij op grond van de thans bestreden beslissing “zonder verwijl” te verwijderen naar Jemen (zijnde de nationaliteit zoals vermeld in de aanhef van de bestreden beslissing). Aangezien aldus in de bestreden bijlage 13septies wordt vermeld, “die verklaart te heten (...) nationaliteit: Jemen (Arabische Rep.)”, en geen ander land van bestemming wordt genoemd, moet het risico op schending van artikel 3 van het EVRM ten aanzien van Jemen worden onderzocht. De Raad herhaalt in dit verband dat de thans bestreden beslissing op grond van de rechtsgrond en de motieven ervan, een titel verschaft om tot gedwongen uitvoering over te gaan. Aangezien de bestreden beslissing een uitvoerbare beslissing is, lijkt de Dienst Vreemdelingenzaken de verzoekende partij dan ook op grond van deze beslissing naar Jemen te kunnen verwijderen.

In casu blijkt uit de bewoordingen van de bestreden beslissing dat de gemachtigde geen motivering met betrekking tot artikel 3 van het EVRM heeft opgenomen. Het onderzoek naar een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM wordt door de gemachtigde zelfs uitdrukkelijk uitgesteld. Bijgevolg kan de Raad slechts vaststellen dat het vereiste onderzoek niet werd gevoerd.

Een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel in het licht van artikel 3 van het EVRM wordt aannemelijk gemaakt.

De verwerende partij stelt in haar nota met opmerkingen dat de verzoekende partij niet betwist dat zij in het Rijk verblijft zonder houder te zijn van de nodige documenten en dat een risico op onderduiken bestaat. De Raad benadrukt echter nogmaals dat artikel 7 van de vreemdelingenwet enkel geldt “onverminderd meer voordelige bepalingen vervat in een internationaal verdrag”.

Daarnaast wijst de verwerende partij op het arrest nr. 199 329 dat de Raad op 8 februari 2018 in verenigde kamers heeft gewezen. De Raad wijst er echter op dat de verwerende partij met haar verwijzing naar een arrest van de Raad van februari 2018 hoe dan ook geen afbreuk kan doen aan het recentere arrest van de Raad van State van september 2018, waarnaar de Raad hoger heeft verwezen.

Vervolgens voert de verwerende partij nog aan dat de verzoekende partij nooit een asielaanvraag heeft ingediend en zet zij uiteen waarom de verzoekende partij, door louter naar de algemene toestand in het land van herkomst te verwijzen, een schending van artikel 3 van het EVRM niet aannemelijk kan maken. Deze overwegingen worden echter voor het eerst in de nota met opmerkingen gemaakt en maken bijgevolg *a posteriori*-motiveringen uit. Hiermee kan de verwerende partij het vastgestelde gebrek in zorgvuldigheid bij het nemen van de thans bestreden beslissing dan ook niet herstellen. Bovendien laat de verwerende partij na uiteen te zetten, laat staan aan te tonen, op grond waarvan zij aanneemt dat de verzoekende partij met haar betoog geen begin van bewijs zoals vereist door het EHRM naar voren zou hebben gebracht. De Raad stelt vast dat uit het administratief dossier blijkt dat de verzoekende partij tijdens haar gehoor van 20 december 2018 wel degelijk heeft verklaard dat zij vanwege de oorlog in haar land niet is teruggekeerd of niet kan terugkeren naar haar land van herkomst. Ook in een eerder gehoor van 9 november 2018 verklaarde de verzoekende partij dat in Jemen een oorlog aan de gang is, dat er geschoten wordt en dat het er heel gevaarlijk is. Daarnaast wijst de verzoekende partij, met verwijzing naar verschillende rapporten, ook in haar huidig verzoekschrift op de problemen in Jemen. De Raad wijst erop dat, wat het onderzoek van de algemene situatie in een land betreft, het EHRM vaak belang hecht aan de informatie vervat in de recente verslagen afkomstig van onafhankelijke

internationale organisaties voor de verdediging van de rechten van de mens zoals Amnesty International of van regeringsbronnen (zie bv. EHRM 21 januari 2011, *M.S.S./België en Griekenland*, §§ 347 en 348; EHRM 5 juli 2005, *Said/Nederland*, § 54; EHRM 26 april 2005, *Muslim/Turkije*, § 67; EHRM 15 november 1996, *Chahal/Verenigd Koninkrijk*, §§ 99-100). De verwerende partij kan dan ook niet zonder meer voorhouden dat een verwijzing naar zulke rapporten niet relevant zou zijn. Ten slotte benadrukt de Raad nogmaals dat de gemachtigde zijn onderzoek in het licht van het voormelde artikel uitdrukkelijk heeft uitgesteld.

Met haar betoog kan de verwerende partij dan ook geen afbreuk doen aan de hoger gemaakte vaststellingen van de Raad.

4.4 Het enig middel is in de aangegeven mate gegrond. Deze vaststelling leidt tot de nietigverklaring van het bestreden bevel om het grondgebied te verlaten met terugleiding naar de grens. De overige aangevoerde schendingen behoeven geen verder onderzoek.

5. Korte debatten

Het beroep tot nietigverklaring is met betrekking tot de beslissing tot vasthouding onontvankelijk, en de verzoekende partij heeft een gegrond middel aangevoerd dat leidt tot de nietigverklaring van het bestreden bevel om het grondgebied te verlaten met terugleiding naar de grens. Er is derhalve grond om toepassing te maken van artikel 36 van het koninklijk besluit van 21 december 2006 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. De vordering tot schorsing, als *accessorium* van het beroep tot nietigverklaring, wordt met betrekking tot de beslissing tot vasthouding samen met het beroep tot nietigverklaring verworpen, en is met betrekking tot het bestreden bevel om het grondgebied te verlaten met terugleiding naar de grens zonder voorwerp. Er moet derhalve geen uitspraak worden gedaan over de exceptie van onontvankelijkheid van de vordering tot schorsing, opgeworpen door de verwerende partij.

OM DIE REDENEN BESLUIT DE RAAD VOOR VREEMDELINGENBETWISTINGEN:

Artikel 1

De beslissing van de gemachtigde van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie van 20 december 2018 houdende een bevel om het grondgebied te verlaten met terugleiding naar de grens wordt vernietigd.

Artikel 2

De vordering tot schorsing is in deze mate zonder voorwerp.

Artikel 3

De vordering tot schorsing en het beroep tot nietigverklaring worden voor het overige verworpen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting op vierentwintig april tweeduizend negentien door:

mevr. I. VAN DEN BOSSCHE,

wnd. voorzitter, rechter in vreemdelingenzaken,

dhr. M. DENYS,

griffier.

De griffier,

De voorzitter,

M. DENYS

I. VAN DEN BOSSCHE